

Spis treści

Przedmowa

Wstęp

ROZDZIAŁ 1. Ryzyko socjalne opiekuna niesamodzielnej osoby starszej i jego uwarunkowania w starzejącym się społeczeństwie polskim

- 1.1. Opieka długoterminowa nad osobami niesamodzielnymi
- 1.2. Niesamodzielność i niedołęstwo starcze w kontekście ryzyka socjalnego
 - 1.2.1. Niesamodzielność a starość
 - 1.2.2. Niesamodzielność a inwalidztwo i niepełnosprawność
 - 1.2.3. Obecność ryzyka niesamodzielności w polskim ustawodawstwie i orzecznictwie
- 1.3. Socjalno-zdrowotny i tandemowy charakter ryzyka niesamodzielności
- 1.4. Ryzyko socjalne opiekuna niesamodzielnej osoby starszej
 - 1.4.1. Ryzyko niedostatku opiekuna
 - 1.4.2. Ryzyko dla życia zawodowego opiekuna
 - 1.4.3. Zagrożenia zdrowotne i psychospołeczne opiekuna
- 1.5. Niesamodzielność - dylematy i narzędzia pomiaru
- 1.6. Zagrożenie niesamodzielnością wśród polskich seniorów i ich potrzeby opiekuńcze
- 1.7. Uwarunkowania roli sektora nieformalnego w opiece nad niesamodzielnymi osobami starszymi
 - 1.7.1. Oczekiwania społeczne
 - 1.7.2. Ograniczony dostęp do opieki instytucjonalnej
 - 1.7.3. Preferencje dla opieki domowej w ustawie o pomocy społecznej
- 1.8. Podsumowanie

ROZDZIAŁ 2. Polityka wsparcia opiekunów niesamodzielnych osób starszych - cele i instrumenty

- 2.1. Cele wsparcia opiekunów niesamodzielnych seniorów
- 2.2. Instrumenty wsparcia
- 2.3. Wsparcie materialno-finansowe
 - 2.3.1. Wsparcie finansowe
 - 2.3.2. Zabezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne
 - 2.3.3. Zabezpieczenie po ustaniu opieki
 - 2.3.4. Instrumenty fiskalne (podatkowe)
 - 2.3.5. Refundacja sprzętu, adaptacji pomieszczeń i teleopieki
 - 2.3.6. Instrumenty służące godzeniu pracy z opieką
 - 2.3.7. Materialny i finansowy wymiar wsparcia - podsumowanie
- 2.4. Wsparcie pozamaterialne
 - 2.4.1. Informacja, poradnictwo, szkolenia i integracja społeczna
 - 2.4.2. Wsparcie usługowe podopiecznego
 - 2.4.2.1. Urlop wytchnieniowy lub opieka zastępcza
 - 2.4.3. Wsparcie pozamaterialne opiekunów - podsumowanie
- 2.5. Polski system wsparcia opiekunów - wnioski

ROZDZIAŁ 3. Ewolucja polityki wsparcia finansowego opiekunów nieformalnych w latach 2003-2015

- 3.1. Pierwsze lata obowiązywania ustawy o świadczeniach rodzinnych - opiekunowie osób starszych poza systemem świadczeń rodzinnych
- 3.2. Rozszerzenie zakresu uprawnionych do świadczeń także o opiekunów osób dorosłych
- 3.3. Zniesienie kryterium dochodowego i gwałtowny przyrost liczby opiekunów otrzymujących świadczenia
- 3.4. Wprowadzenie specjalnego zasiłku opiekuńczego (SZO) i problem tzw. wykluczonych opiekunów niepełnosprawnych osób dorosłych
- 3.5. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego: złamano zasadę praw nabytych i zaufania do państwa
- 3.6. Zasiłek dla opiekuna (ZDO), protesty społeczne i "okrągły stół"
- 3.7. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego: kryterium dochodowe uprawnione, niekonstytucyjne różnicowanie ze względu na wiek powstania niepełnosprawności
- 3.8. Projekt nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych - w stronę bardziej jednolitego systemu zabezpieczenia opiekunów
- 3.9. Ewolucja zabezpieczenia finansowego opiekunów - próba periodyzacji

ROZDZIAŁ 4. Kryteria różnicowania wsparcia opiekunów

- 4.1. Wsparcie selektywne czy uniwersalne
- 4.2. Wymiary różnicowania wsparcia
- 4.3. Kryteria różnicowania wsparcia

- 4.3.1. Kryteria socjalno-ekonomiczne
 - 4.3.1.1. Kryterium dochodowe i metody wyznaczania jego poziomu
 - 4.3.1.2. Kryterium zatrudnienia - status opiekuna na rynku pracy
 - 4.3.1.2.1. Rezygnacja z pracy a potrzeby bytowe gospodarstwa
 - 4.3.1.2.2. Praca opiekuna a zasługi
 - 4.3.1.2.3. Rezygnacja z pracy a koszty i korzyści
 - 4.3.1.3. Status w systemie zabezpieczenia społecznego podopiecznego i/lub opiekuna
 - 4.3.1.4. Kryteria socjalno-ekonomiczne - wnioski
- 4.3.2. Kryteria opiekuńcze
 - 4.3.2.1. Kryteria związane z ilościowym wymiarem sprawowanej opieki
 - 4.3.2.2. Kryteria związane ze sprawnością opiekuna
 - 4.3.2.3. Kryteria związane z jakością sprawowanej opieki
- 4.3.3. Kryteria społeczno-rodzinne
 - 4.3.3.1. Więzy biologiczne i prawne łączące opiekuna z podopiecznym
 - 4.3.3.2. Wspólne zamieszkanie podopiecznego i opiekuna
 - 4.3.3.3. Struktura gospodarstwa domowego, w którym sprawowana jest opieka
- 4.3.4. Pozaekonomiczne kryteria wsparcia opiekuna - podsumowanie

Zakończenie: wnioski i rekomendacje

Bibliografia

Wykaz tabel

Indeks nazwisk